

TERETNO VOZILO U CESTOVNOM SAOBRAĆAJU

Besplatan primjerak

IZVOD IZ ZAKONA O OSNOVAMA SIGURNOSTI SAOBRAĆAJA NA CESTAMA U BIH („Sl. glasnik BiH“ br. 6/06)

SAOBRAĆAJNA PRAVILA - Opće odredbe

Član 26.

(1) Zabranjeno je na putu, parking-prostoru, trotoaru i drugim saobraćajnim površinama ostavljati oštećena, dotrajala ili neregistrirana vozila, nanositi blato na put sa savremenim kolovozom ili ostavljati ili bacati otpatke ili predmete i materije koji mogu ometati ili ugroziti saobraćaj ili zagađivati okolinu.

(2) Lice koje postupi suprotno stavu (1) ovog člana snosi troškove uklanjanja vozila, otpadaka, predmeta i materija koje je ostavilo, nanijelo blato ili bacilo otpatke ili predmete na put, parking-prostor ili neku drugu saobraćajnu površinu.

(3) Vozač je dužan s kolovoza ukloniti predmete i materije koje s njegovog vozila padnu na put, kao i predmete koje je prilikom zaustavljanja vozila stavio na put.

(4) Ako je u mogućnosti i ako time ne ometa sigurnost saobraćaja, vozač je dužan ukloniti s kolovoza i predmete na koje nađe u toku vožnje, a ako nije u mogućnosti, dužan je o tome obavijestiti nadležnu instituciju koja upravlja putem ili policijsku upravu, odnosno preduzeće koje se brine o održavanju puta.

Brzina

Član 46.

(1) Na putevima brzina kretanja ograničava se za sljedeća vozila:

1) na **80 km/h** - za autobuse i autobuse s lakovim prikolicom, kao i za teretna motorna vozila čija najveća dozvoljena masa nije veća od 7.500 kg;

2) na **80 km/h** - za motorna vozila koja vuku prikolicu za stanovanje (karavan) ili laku prikolicu;

3) na **70 km/h** - za autobuse kada se obavlja organiziran prijevoz djece, za zglobne autobuse bez mjesta za stajanje, za teretna motorna vozila čija je najveća dozvoljena masa veća od 7.500 kg i za teretna motorna vozila sa priključnim vozilom;

4) na **50 km/h** - za autobuse s priključnim vozilom za prijevoz lica, trolejbuse, gradskie autobuse, autobuse koji osim ugrađenih sjedišta imaju i određena mjesta za stajanje;

(2) Kad upravljaju motornim vozilima iz stava (1) ovog člana, vozači su dužni pridržavati se brzina propisanih u stavu (1) ovog člana i na putu na kojem je ovim zakonom ili postavljenim saobraćajnim znakom dozvoljena veća brzina.

(3) Motorna vozila iz tač. 1), 3) i 4) i priključna vozila iz tač. 3) i 4)

stava (1) ovog člana koja su registrirana u Bosni i Hercegovini, osim vojnih vozila, na lijevoj polovini zadnje strane na vidnom mjestu moraju imati oznaku u obliku kruga žute boje, oivičenog crvenom bojom, u kome je crnom bojom ispisani broj koji označava najveću dozvoljenu brzinu kretanja tih vozila.

Teret na vozilu

Član 127.

(1) Vozilo u saobraćaju na putu ne smije se opteretiti preko svoje nosivosti koja je upisana u knjižicu vozila, ili preko dozvoljenog osovinskog opterećenja, ili preko najveće dozvoljene mase, ili preko mogućnosti koje dozvoljavaju karakteristike puta i tehničko-konstrukcione mogućnosti vozila.

(2) Teret na vozilu treba biti tako raspoređen i, prema potrebi, pričvršćen i pokriven da:

- 1) ne ugrožava sigurnost učesnika u saobraćaju i ne nanosi štetu putu i objektima na putu;
- 2) ne umanjuje u većoj mjeri stabilnost vozila i ne otežava upravljanje vozilom;
- 3) ne umanjuje vozaču preglednost puta;
- 4) ne stvara suvišnu buku i ne rasipa se po putu;
- 5) ne zaklanja svjetlosne i svjetlosno-signalne uređaje na vozilu, registarske tablice i druge propisane oznake na vozilu.

Član 128.

(1) Teret na vozilu ne smije preći najudaljeniju tačku na prednjoj strani vozila više od jednog metra.

(2) Teret koji se prevozi na vozilu i priključnom vozilu može preći najudaljeniju tačku na zadnjoj strani vozila najviše za jednu šestinu svoje dužine koja je kao kontinuiran teret oslonjena na tovarni prostor.

(3) Ako se vozilom prevozi teret u kombinaciji koja se sastoji od vučnog vozila i jednoosovinske prikolice, pod dužinom vozila podrazumijeva se ukupna dužina vučnog vozila i jednoosovinske prikolice.

(4) Ako teret na vozilu prelazi za više od jednog metra najudaljeniju tačku na zadnjoj strani vozila, najisturenija tačka tereta mora biti označena crvenom tkaninom.

(5) Najisturenija tačka tereta koji se prevozi teretnim motornim ili priključnim vozilom u slučaju iz stava (4) ovog člana mora biti označena tablom. Ta tabla je kvadratnog oblika, dimenzija 50 x 50 cm, obojena naizmjenično kosim trakama reflektujuće narandžaste i bijele boje i postavljena uspravno na uzdužnu osu vozila.

Član 129.

Noću, kao i danju u slučaju smanjene vidljivosti, najisturenija tačka na teretu koji se prevozi vozilom mora biti označena:

- 1) u slučaju iz člana 128. stav (4) ovog zakona - svjetлом i reflektujućom materijom crvene boje;
- 2) kad teret na vozilu na motorni pogon ili na priključnom vozilu bočno prelazi za više od 20 cm vanjsku ivicu prednjeg ili zadnjeg svjetla za označavanje vozila - svjetлом i katadiopterom koji s prednje strane daju bijelo svjetlo, a sa zadnje strane - crveno svjetlo

Uslovi za upravljanje vozilom

Član 174.

(1) Vozač ne smije upravljati vozilom u saobraćaju na putu, niti početi upravljati vozilom ako je pod djelovanjem alkohola.

(3) Smatrać će se da su pod djelovanjem alkohola lica za koja se analizom krvi ili krvi i urina ili drugom metodom mjerena količine alkohola u organizmu utvrdi da količina alkohola u krvi iznosi više od 0,0 g/kg, ili ako je prisustvo alkohola u organizmu utvrđeno odgovarajućim sredstvima ili aparatima za mjerjenje alkoholoziranosti, što odgovara količinama većim od 0,0 g/kg, ili kod kojih se, bez obzira na količinu alkohola u krvi, stručnim pregledom utvrdi da pokazuju znakove poremećenosti izazvane djelovanjem alkohola:

- 1) vozač motornog vozila kategorije C, CE, D i DE i vozači potkategorije C1, C1E i D1 i D1E - za vrijeme upravljanja vozilom te kategorije;
- 2) vozač vozila kojim se vrši javni prijevoz - za vrijeme obavljanja javnog prijevoza tim vozilom;
- 3) vozač vozila kome je upravljanje vozilom osnovno zanimanje - za vrijeme upravljanja vozilom obavljajući poslove tog zanimanja.

IZVOD IZ PRAVILNIKA O DIMENZIJAMA, UKUPNOJ MASI I OSOVINSKOM OPTEРЕĆENJU VOZILA, O UREĐAJIMA I OPREMI KOJU MORAJU IMATI VOZILA I O OSNOVNIM UVJETIMA KOJE MORAJU ISPUNJAVATI UREĐAJI I OPREMA U PROMETU NA CESTAMA VOZILOM („Sl. glasnik BiH“ br. 23/07 – 02.04.2007.)

Članak 2. OPĆE ODREDBE

(1) **Dimenzijs vozila**, u smislu ovog Pravilnika, su gabaritne dimenzijs vozila i skupa vozila i dimenzijs vozila koje su od posebnog značaja za sigurnost prometa na cestama.

(2) **Masa vozila**, u smislu ovog Pravilnika, je najveća dozvoljena i sopstvena masa vozila, nosivost vozila i masa kojom vozilo pritiska na podlogu (osovinska opterećenja)...

Članak 5. DIMENZIJE I MASE VOZILA

(1) **Dužina motornih i priključnih vozila**, uključujući izmjenjive nadgradnje za prihvrat tereta kao i svih uređaja koji se pri vožnji nalaze na vozilu, ne smije prekoračiti slijedeće vrijednosti:

a) motorna i priključna vozila - sa izuzetkom autobusa i poluprikolica **12,00 m**

b) dvoosovinski autobusi/trolejbusi - uključujući i pripadajuće dijelove koji se mogu skinuti **13,50 m**

c) autobusi/trolejbusi sa više od dvije osovine - uključujući i pripadajuće dijelove koji se mogu skinuti **15,00 m**

d) autobusi/trolejbusi koji su konstruktivno izvedeni kao zglobni (motorna vozila čija je korisna površina podijeljena putem zglobova, ali kod kojih upravljeni dio ne predstavlja samostalno vozilo) **18,75 m**

(2) **Dužina kombinacija vozila** (skupova vozila), uključujući izmjenjive nadgradnje za prihvrat tereta kao i svih uređaja koji se pri vožnji nalaze na vozilu, vodeći računa o stavu (1) tačka a) ovog Članaka, ne smije prekoračiti slijedeće vrijednosti:

a) tegljač sa poluprikolicom kao i kombinacija vozila (skupovi vozila) koji po vrsti odgovaraju ovom opisu, izuzev skupa vozila pod tačkom b) ovog stava **15,50 m**

b) tegljač sa poluprikolicom, pri čemu djelimične dužine ne smiju prekoračiti slijedeće vrijednosti:

1. razmak između vertikalne ose kraljevog čepa i zadnjeg dijela vozila ne veća od **12,00 m**

2. radijus prednjeg prepusta ne veći od 2,04 m (svi dijelovi poluprikolice ispred kraljevog čepa treba da budu obuhvaćeni zamišljenom kružnicom opisanom sa datim radijusom sa centrom kružnice u vertikalnoj osi kraljevog čepa) **16,50 m**

c) skupovi vozila (motorna vozila sa jednom ili dvije prikolice) izuzev skupova vozila pod tačkom 4. ovog stava **18,00 m**

d) **skupovi vozila** koji se sastoje iz motornog vozila i jedne prikolice za prijevoz tereta, pri čemu djelimične dužine ne smiju prekoračiti slijedeće vrijednosti:

1. razmak između prednje najisturenije vanjske tačke tovarnog prostora iza kabine motornog vozila i stražnje najisturenije vanjske tačke tovarnog prostora prikolice skupa vozila, uz oduzimanje razmaka između stražnje najisturenije vanjske tačke tovarnog prostora motornog vozila i prednje najisturenije vanjske tačke prikolice skupa vozila ne veći od **15,65 m**

2. razmak između prednje najisturenije vanjske tačke tovarnog prostora iza kabine motornog vozila i stražnje najisturenije vanjske tačke tovarnog prostora prikolice skupa vozila ne veći od 16,40 m **18,75 m**

(3) Kod vozila sa nadgradnjom, te teretnih vozila bez kabine vozača, djelimične dužine se odnose na nadgradnju.

(4) Kod skupova vozila koji se sastoje od autobusa i prikolice najveća dopuštena dužina iznosi, uz poštivanje odredbi stava (1) tačka a), b) i c) ovog Članaka, **18,75 m**.

(6) Dužine i djelimične dužine pojedinačnih vozila i skupova vozila određuju se prema standardu BAS ISO 612, definicija 6.1. ...

(9) Odredbe ovog Članaka ne primjenjuju se za vozila oružanih snaga BiH i policijskih agencija u BiH (MUP, SIPA, GP, OSA, i sl.) ukoliko su to vozila vrlo usko specijalizirane namjene i kao takva se ne koriste ni u jednom drugom segmentu društva.

Članak 6.

(1) **Širina motornih i priključnih vozila**, uključujući izmjenjive nadgradnje za prihvrat tereta kao i svih uređaja koji se pri vožnji nalaze na vozilu, izuzimajući uređaje za čišćenje snijega i vozila namijenjenih za zimsko održavanje cesta, mogu imati slijedeće maksimalne vrijednosti:

a) Općenito **2,55 m**

b) kod vozila namijenjenih za poljoprivredu i šumarstvo, kojima se obavlja određeni specifičan rad, kao i kod vučnih vozila ili specijalnih vozila koja su predviđena za prihvrat oruđa za poljoprivredu ili šumarstvo, kao i vozila koja su opremljena oruđima i uređajima namijenjenih za održavanje ceste **3,00 m**

c) prikolice koje vuku motocikli, bicikli s motorom, i drugi dvotočkaši **1,00 m**

d) vozila sa stalnim ili izmjenjivim klimatiziranim nadgradnjama, koje su namijenjene i opremljene za prijevoz roba u temperiranom okruženju i čiji su bočni zidovi uključujući i toplotnu izolaciju minimalne debljine 45 mm **2,60 m**

e) putnička vozila **2,50 m**

(2) Najveća dopuštena širina motornih i priključnih vozila određuje se prema standardu BAS ISO 612, definicija 6.2. Mjerenje se provodi sa zatvorenim vratima i prozorima i točkovima okrenutim u uzdužnom pravcu vozila...

Članak 7.

(1) Visina motornih i priključnih vozila, uključujući izmjenjive nadgradnje za prihvatanje tereta, kao i svih uređaja koji se pri vožnji nalaze na vozilu, može imati maksimalnu vrijednost 4 m.

(2) Visina vozila određuje se prema standardu BAS ISO 612, definicija 6.3. Pri mjerenu visine vozila (odstupanja u odnosu na spomenuti standard) ne uzimaju se u obzir:

a) Savitljive antene,

b) Kod električnih vozila elementi u obliku poluga i slično koji služe za preusmjeravanje električne energije prema vozilu, u podignutom položaju...

Članak 11.

(1) Tehnički dopušteno osovinsko opterećenje je opterećenje koje se ne smije prekoračiti, uz poštivanje izdržljivosti materijala i navedenih odredbi u slijedećim Članakovima ovog Pravilnika:

a) gume na vozilima: prema Članaku 120. ovog Pravilnika;

b) uređaji za zaustavljanje vozila: prema Članovima 17. do 22. ovog Pravilnika

(2) Tehnički dopuštena ukupna masa vozila je masa koja se ne smije prekoračiti, uz poštivanje izdržljivosti materijala i navedenih odredbi u slijedećim Članakovima ovog Pravilnika:

a) odnos bruto snaga motora prema ukupnoj masi vozila: prema Članaku 15. ovog Pravilnika

b) uređaji za zaustavljanje vozila: prema Članovima 17. do 22. ovog Pravilnika

(3) Dozvoljeno osovinsko opterećenje je opterećenje koje se, uz poštivanje odredbi stavova (1) i (4) ovog Članaka ne smije prekoračiti. Dopuštena ukupna masa je masa koja se, uz poštivanje odredbi stavova (2), (5) i (6) ovog Članaka ne smije prekoračiti. Dopuštena osovinska opterećenja i dopuštena ukupna masa se pri upotrebi vozila kao i skupa vozila moraju ispoštovati.

(4) Kod motornih i priključnih vozila sa gumama u skladu sa Članakom 120. ovog Pravilnika, izuzev valjaka za popravku ceste, osovinsko opterećenje može imati slijedeće maksimalne vrijednosti:

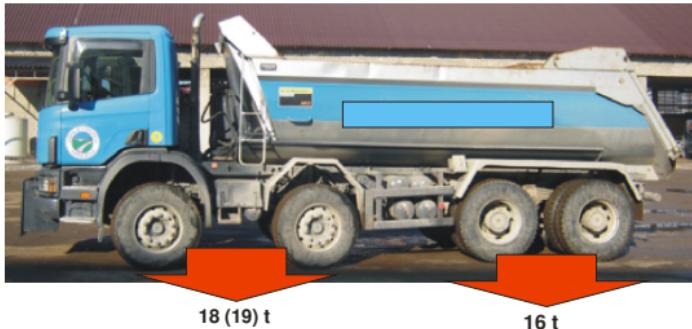
a) Opterećenje od jedne osovine:

1. pojedinačne osovine **10,00 t**
2. pojedinačne osovine (pogonske) **11,50 t**

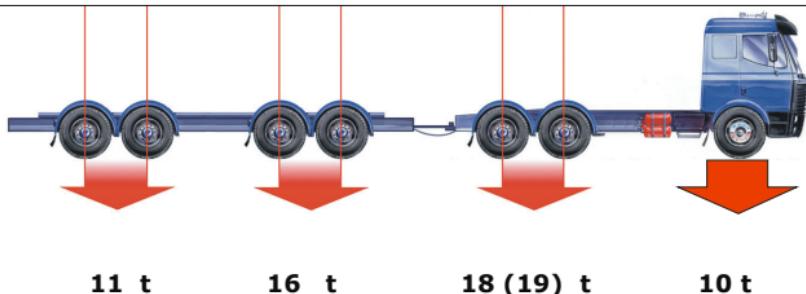

b) Opterećenje od udvojenih osovina, uz poštivanje odredbi za opterećenje od jedne osovine:

1. za osovine sa međusobnim rastojanjem manjim od 1 m **11,50 t**
2. za osovine na međusobnom rastojanju većem ili jednakom od 1 m a manjem od 1,3 m **16,00 t**
3. za osovine na međusobnom rastojanju većem ili jednakom 1,3 m a manjem od 1,8 m **18,00 t**
4. za osovine na međusobnom rastojanju većem ili jednakom 1,3 m a manjem od 1,8 m, i ako je pogonska osovina opremljena sa udvojenim gumama i zračnim ogibljenjem ili nekim sistemom ogibljenja koji se može pスマatrati ekvivalent prethodnom, a u skladu sa odredbama Članaka 120. ovog Pravilnika, ili ako je svaka pogonska osovina opremljena sa udvojenim osovinama i pri tome maksimalno dozvoljeno osovinsko opterećenje po osovini ne prelazi 9,5 t **19,00 t**

rast. < 1 m $1,3 >$ rast ≥ 1 m $1,8 >$ rast $\geq 1,3$ m

c) Opterećenje od udvojenih osovina za priključna vozila, uz poštivanje odredbi za opterećenje jedne osovine:

1. za osovine sa međusobnim rastojanjem manjim od 1 m **11,00 t**
2. za osovine na međusobnom rastojanju većem ili jednakom od 1 m a manjem od 1,3 m **16,00 t**
3. za osovine na međusobnom rastojanju većem ili jednakom 1,3 m a manjem od 1,8 m **18,00 t**
4. za osovine na međusobnom rastojanju većem ili jednakom 1,8 m **20,00 t**

d) Opterećenje od tri osovine, uz poštivanje odredbi za opterećenje od udvojenih osovina:

1. za osovine na međusobnom rastojanju ne većem od 1,3 m **21,00 t**
2. za osovine na međusobnom rastojanju većem od 1,3 m a manjem od 1,4 m **24,00 t**

Ukoliko se na osovinama nalaze drugačiji točkovi nego što je to opisano u stavu (1) ovog Članaka, najveće dozvoljeno osovinsko opterećenje iznosi **4 t**.

(5) Najveća ukupna masa motornih i priključnih vozila opremljenih sa točkovima u skladu sa odredbama Članaka 120. ovog Pravilnika, izuzev poluprikolica i prikolica sa rudom bez obrtnog postolja (uključujući i prikolice sa centralno postavljenom osovinom), te uz poštivanje odredbi za dozvoljena osovinska opterećenja, može imati slijedeće maksimalne vrijednosti:

a) vozila sa ne više od dvije osovine:

Motorna vozila i prikolice po **18,00 t**

b) vozila sa više od dvije osovine – izuzev motorna vozila prema tačkama c) i d) ovog stava:

1. motorna vozila **25,00 t**
2. motorna vozila sa osovinskim opterećenjem udvojenih osovina prema stavu (4) tačka b) alineja 4. ovog Članaka **26,00 t**
3. prikolice **24,00 t**
4. autobusi, koji su konstruktivno izvedeni kao zglobna vozila **28,00 t**

c) vozila sa više od tri osovine – izuzev motornih vozila prema tački d) ovog stava:

1. motorna vozila sa parom udvojenih osovina, kod kojih je rastojanje između njihovih središta najmanje 4 m **32,00 t**
2. motorna vozila sa dvije upravljive osovine i sa opterećenjem udvojenih osovina prema stavu (4), tačka b) alineja 4. ovog Članaka i da njihovo najveće dozvoljeno opterećenje ne prelazi 5 t po svakom metru rastojanja između središta osovina koje su najbliže prednjem kraju odnosno zadnjem kraju vozila **32,00 t**

d) motorna vozila sa više od četiri osovine uz poštivanje odredbi tačke c) ovog stava **32,00 t**

(6) Kod skupova vozila (uključujući kombinacije tegljač sa poluprikolicom), uz poštivanje odredbi za dozvoljena osovinska opterećenja, osovinska opterećenja kod prikolica i pojedinačnih vozila, najveća dozvoljena ukupna masa može imati slijedeće maksimalne vrijednosti:

a) Skup vozila sa manje od 4 osovine **28,00 t**

b) Skup vozila sa 4 osovine i to:

1) Motorno vozilo sa dvije osovine i prikolica sa dvije osovine **36,00 t**

2) Tegljač sa dvije osovine i poluprikolica sa dvije osovine i to:

2.1) pri rastojanju između osovina kod poluprikolica većem ili jednakom 1,3 m **36,00 t**

2.2) pri rastojanju između osovina kod poluprikolice većem ili jednakom 1,8 m, ukoliko je pogonska osovinu tegljača osovinu opremljena sa udvojenim gumama i zračnim ogibljenjem ili nekim sistemom ogibljenja koji se može smatrati ekvivalent

prethodnom a u skladu sa odredbama Članaka 120. ovog Pravilnika
38,00 t

3) Drugi skupovi vozila sa četiri osovine i to:

3.1) sa motornim vozilom prema stavu (5), tačka b)
alineja 1. ovog Članaka **35,00 t**

3.2) sa motornim vozilom prema stavu (5), tačka b)
alineja 2. ovog Članaka **36,00 t**

c) Skupovi vozila sa više od četiri osovine **40,00 t**

d) Skup vozila koji sačinjava troosovinski tegljač sa dvo ili troosovinskom poluprikolicom koji, u skladu sa direktivom vijeća 92/106/EU od 07.12.1992. god., prevoze 40-stopni ISO kontejner u svrhu posebnih, kombiniranih prijevoza između Članakica EU **44,00 t**

(7) Odredbe stava (5) ovog Članaka se ne primjenjuju na troosovinske zglobne autobuse, bicikle s motorom sa tri točka, motocikle sa tri točka, lahke četverocikle i četverocikle, a čije najveće ukupne mase mogu imati slijedeće maksimalne vrijednosti:

a) Troosovinski zglobni autobusi **28,00 t**

b) Bicikli s motorom sa tri točka **0,57 t**

c) Motocikli sa tri točka za prijevoz putnika **1,30 t**

d) Motocikli sa tri točka za prijevoz tereta **2,50 t**

e) Lahki četverocikli **0,35 t**

f) Četverocikli za prijevoz putnika **0,40 t**

g) Četverocikli za prijevoz tereta **0,55 t**

h) Ostala motorna i priključna vozila ili skup vozila koja nisu posebno napomenuta u ovom Članaku Pravilnika **4,00 t**

Članak 12.

(1) Dozvoljena ukupna masa prema Članaku 11. stav (6) ovog Pravilnika proračunava se na slijedeći način:

a) Kod skupova vozila kao zbir dozvoljenih ukupnih masa vučnog vozila i prikolice,

b) Kod skupova vozila sa prikolicama sa rudom bez obrtnog postolja (uključujući i prikolice sa centralno postavljenom osovinom) kao zbir dozvoljenih ukupnih masa vučnog vozila i prikolice sa rudom bez obrtnog postolja, umanjen za vrijednost koja je od slijedeće navedenih veća:

1. dozvoljeno vertikalno opterećenje na vučnom uređaju vučnog vozila, ili

2. dozvoljeno vertikalno opterećenje rude prikolice sa rudom bez obrtnog postolja na mjestu spoja sa vučnim vozilom, a za slučaj da su te vrijednosti jednake, za tu vrijednost.

c) Kod skupa vozila koji čine tegljač i poluprikolica kao zbir dozvoljenih ukupnih masa tegljača i poluprikolice, umanjen za vrijednost koja je od slijedeće navedenih veća:

1. dozvoljeno opterećenje sedla tegljača, ili

2. dozvoljeno opterećenje poluprikolice na mjestu njenog oslanjanja na tegljač, a za slučaj da su te vrijednosti jednake, za tu vrijednost.

(2) Ukoliko se pri prethodno opisanom načinu proračunavanja dobivaju vrijednosti veće od:

28,00 t; Članak 11, stav (6), tačka a),

36,00 t; Članak 11, stav (6), tačka b) alineje 1), 2.2) i 3.2)

38,00 t; Članak 11, stav (6), tačka b) alineja 2.2)

35,00 t; Članak 11, stav (6), tačka b) alineja 3.1)

40,00 t; Članak 11, stav (6), tačka c), ili

44,00 t; Članak 11, stav (6), tačka d) ovog Pravilnika,

dozvoljene ukupne mase iznose 28,00 t, 36,00 t, 38,00 t, 35,00 t, 40,00 t, odnosno 44,00 t.

Članak 13.

Na pogonske točkove teretnih motornih vozila i skupova vozila, ako je vozilo opterećeno i u mirovanju na horizontalnoj ravni, mora otpadati najmanje jedna četvrtina najveće dozvoljene mase vozila odnosno skupa vozila.

Članak 14.

Rastojanje između središta zadnje osovine motornog vozila i središta prve osovine prikolice mora iznositi najmanje 3,0 m, a kod skupa vozila tegljač poluprikolica i kod skupa vozila namijenjenih za poljoprivredu i šumarstvo koji se sastoje iz vučnog vozila i prikolice sa nadgradnjom za obavljanje određenog rada, najmanje 2,5 m. Ovo ne važi za skup vozila kod kojih najveća dozvoljena masa vučnog vozila ne iznosi više od 7,5 t ili prikolice ne iznosi više od 3,5 t.

Članak 15.

(1) Odnos bruto snage motora izražene u kilovatima i najveće dopuštene mase vozila izražene u tonama mora biti:

a) za putničke automobile, kombinirane automobile i motocikle najmanje 15 kW/t;

d) za autobuse, osim autobusa zglobnoga konstruktivnog sastava najmanje 9 kW/t;

e) za teretna vozila najmanje 7 kW/t;

f) za autobuse zglobnoga konstruktivnog sastava najmanje 6 kW/t;
i tipa.

Članak 145. OPREMA VOZILA

(1) Motorna i priključna vozila, osim bicikla s motorom, lakkog motocikla, lakkog tricikla i četverocikla, motocikla, tricikla i četverocikla, traktora, traktorskih prikolica, prikolica s jednom osovinom, autobusa za gradski promet i vozila namijenjenih za komunalne usluge (pranje i čišćenje ulica, odvoz smeća i fekalija i dr.), moraju imati rezervni točak s pripadajućom opremom koji se po potrebi može upotrijebiti.

(2) Rezervni točak ne moraju imati motorna i priključna vozila ako su gume ili naplatci opremljeni nekim sigurnosnim sistemom za sigurnu vožnju s ispuhanom gumom.

(3) Rezervni točak ne moraju imati motorna i priključna vozila ukupne mase do 3,5 t ako vozilo posjeduje odgovarajuće sredstvo za privremeno osposobljavanje ispuhanе gume (npr. sprej ili pjena u boci pod pritiskom, itd.).

Članak 146.

(1) Putnička motorna vozila opremljena za korištenje alternativnih goriva (LPG, CNG,...), vozila za javni prijevoz, kao i teretna motorna i priključna vozila moraju imati aparat za gašenje požara postavljen na vidljivom mjestu, tako da se u slučaju opasnosti može upotrijebiti.

(2) Skup vozila (kamion i prikolica, tegljač i poluprikolica, itd) moraju biti opremljeni sa jednim protivpožarnim aparatom namijenjenim za gašenje eventualnog požara na motoru i kabini i minimalno jednim protivpožarnim aparatom namijenjenim za gašenje eventualnog požara na robi koja se prevozi. Broj protivpožarnih aparata namijenjenih za gašenje eventualnog požara na robi zavisi od vrste i količine robe koja se prevozi.

Članak 147.

(1) Motorna vozila osim bicikla s motorom, lakkog motocikla, lakkog tricikla i četverocikla, motocikla, tricikla i četverocikla i priključna vozila, moraju imati, na vidljivom mjestu, poseban standardiziran znak za obilježavanje vozila zaustavljenog na kolovozu ceste, tako da ga vozač po potrebi može koristiti.

(2) Po dva znaka iz stava (1) ovog Članaka moraju imati:

a) teretna motorna vozila i autobusi ako vuku priključno vozilo;

b) motorno vozilo koje se nalazi na začelju kolone ako se motorna vozila kreću u organiziranoj koloni.

(3) Znak iz stava (1) ovog Članaka ima oblik istostraničnog trokuta s rubom crvene boje čija dužina iznosi 40 cm, a širina najmanje 5 cm. Rubovi znaka moraju biti prevućeni reflektirajućom materijom ili crvenom katadiopterskom optikom širine najmanje 2 cm ili izrađeni tako da se mogu

po čitavoj dužini osvijetliti vlastitim izvorom svjetlosti. Znak mora biti izrađen od čvrstog materijala i na način koji mu omogućuje da stabilno stoji u vertikalnom položaju.

Članak 148.

Motorna vozila, osim bicikla s motorom, lakkog motocikla, lakkog tricikla i četverocikla, motocikla, tricikla i četverocikla, moraju imati jednu kutiju prve pomoći, a autobusi sa više od 25 sjedećih mjesta dvije kutije.

Članak 149.

(1) Motorna i priključna vozila čija najveća dopuštena masa prelazi 5 t moraju imati dva klinasta podmetača za točkove, na vidljivom mjestu, koje vozač po potrebi može upotrijebiti.

(2) U autobusima iz Članaka 113. stavak (3) ovog Pravilnika, na vidljivom mjestu mora biti čekić za razbijanje stakla tako da se u slučaju opasnosti može upotrijebiti.

Članak 150.

(1) Motorna vozila, osim bicikla s motorom, lakkog motocikla, lakkog tricikla i četverocikla, motocikla, tricikla i četverocikla, traktora, autobusa u gradskom i prigradskom prometu moraju imati, na vidljivom mjestu, rezervne sijalice i osigurače najmanje za polovicu sijaličnih mjesta dvostrukih uređaja za osvjetljavanje ceste i za davanje svjetlosnih znakova i po jednu sijalicu za jednostruka sijalična mjesta kod kojih je moguće zamjeniti samo sijalicu.

(2) Vozila koja su opremljena svjetlosnim tijelima bez žarne niti (ksenon, neon, LED i sl.), ne moraju imati rezervne sijalice za rasvjetna tijela.

Članak 151.

Motorna vozila, osim bicikla s motorom, lakkog motocikla, lakkog tricikla i četverocikla, motocikla, tricikla i četverocikla, moraju imati reflektirajući prsluk, kojeg je vozač dužan koristiti-obući kada na cesti obavlja neke radnje uz vozilo (mijenja točak, obavlja manje popravke na vozilu, nalijeva gorivo kada vozilo ostane bez goriva, traži pomoći zaustavljajući druga vozila i sl.).

Članak 152.

Broj šasije (okvira ili rama) vozila mora biti utisnut na samom okviru ili bilo na kojem dijelu vozila koji se teško ili nikako ne može skinuti.

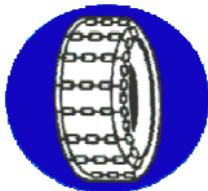
Članak 154.

Putnička motorna vozila moraju imati uže, sajlu ili teleskopsku krutu vezu za vuču, dok vozila namijenjena za prijevoz opasnih materija moraju imati polugu za vuču i pripadajući homologacijski dokument.

Članak 155.

(1) Pod zimskom opremom motornih i priključnih vozila, podrazumijevaju se:

- a) lanci za snijeg pripravni za postavljanje na pogonske točkove i
- b) gume minimalne dubine utora na gaznoj površini 4 mm, s tim da gume na pogonskim točkovima moraju biti zimske ili gume s oznakama MS, M+S ili M&S.

(2) Na vozila se ne smiju postavljati gume s ekserima.

(3) Dodatno za teretna vozila i autobuse u zimsku opremu ubraja se i lopata i vreća pjeska.

(4) Odredbe ovog Članaka ne primjenjuju se za vozila oružanih snaga BiH i policijskih agencija u BiH, ukoliko su to vozila vrlo usko specijalizirane namjene i kao takva se ne koriste ni u jednom drugom segmentu društva.

Članak 156.

(1) Motorna vozila i priključna vozila koja se zbog konstrukcijskih razloga, na ravnoj cesti ne mogu kretati brzinom većom od 30 km/h, moraju biti obilježena znakom za označavanje sporih vozila.

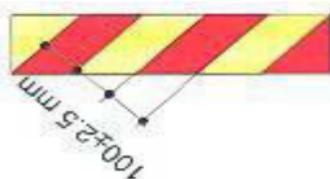

(2) Na vozilu može postojati najmanje jedan znak za obilježavanje sporih vozila, postavljen na zadnji kraj vozila. Ako je na vozilu samo jedan znak za obilježavanje sporih vozila onda on mora biti postavljen tako da se nalazi, u odnosu na uzdužnu vertikalnu ravninu simetrije vozila, na lijevoj strani vozila. Znak za obilježavanje sporih vozila mора biti postavljen na visini ne manjoj od 250 mm (do donjeg ruba znaka) i ne višoj od 1500 mm (do gornjeg ruba znaka), mijereći od zemlje do ruba znaka.

(3) Sva vozila iz stava 1. ovog Članaka registrirana u Bosni i Hercegovini moraju biti označena znakom za označavanje sporih vozila od 1.1.2008. godine.

Članak 157.

(1) Teretna motorna vozila najveće dopuštene mase veće od 12000 kg (osim tegljača namijenjenih za vuču poluprikolica) moraju biti obilježeni oznakama za teška motorna vozila.

(2) Priključna vozila najveće dopuštene mase manje od ili jednake 10000 kg čija dužina (uključujući dužinu vučne rude) prelazi 8 m i priključna vozila najveće dopuštene mase veće od 10000 kg bez obzira na dužinu moraju biti obilježena oznakama za duga priključna vozila.

(3) Oznake za teška motorna vozila širine 140 mm moraju biti izvedeni zebrasto s naizmjениčnim kosim žutim retroreflektirajućim i crvenim fluorescentnim pruga. Nagib crvenih fluorescentnih pruga je pod uglom 45° dok je širina pruge 100 mm.

(4) Oznake za duga priključna vozila (prikolice i poluprikolice) širine 200 mm moraju biti izvedeni sa žutom retroreflektirajućom pozadinom i crvenim fluorescentnim okvirom. Širina crvenog fluorescentnog okvira treba da bude 40 mm.

(5) Na vozilima može postojati jedna, dvije ili četiri oznake za obilježavanje dugih i teških vozila. Broj oznaka zavisi o mogućnosti montaže istih na stražnjem kraju vozila.

(6) Ukupna minimalna dužina seta oznaka za teška i duga vozila je 1300 mm, a maksimalna 2300 mm.

(7) Oznake za teška i duga vozila moraju biti postavljene na visini ne manjoj od 250 mm (do donjeg ruba oznake) i ne višoj od 2100 mm (do gornjeg ruba znaka) mjereći od zemlje.

(8) Odredbe iz stavova (1) i (2) ovog Članaka odnose se na vozila koja se prvi put registriraju u Bosni i Hercegovini od 1.1.2008. godine.

**IZVOD IZ PRAVILNIKA O UKUPNOM TRAJANJU VREMENA
UPRAVLJANJA MOTORNIM VOZILOM („Sl. glasnik BiH“ br.
13/07 – 27.02.2007.)**

Odredbe ovoga Pravilnika primjenjuju se na vozaca koji upravlja autobusom, teretnim motornim vozilom ili skupom vozila cija je najveća dopuštena masa veca od 3.500 kg.

Članak 3. (Definicije)

- a) "**odmor**" je neprekidno vrijeme duže od 45 minuta kad vozac ne obavlja aktivnosti u vezi s radom motornog vozila;
- b) "**dnevni odmor**" je prekid radnog vremena vozaca radi spavanja i odmora;
- c) "**prekid vožnje**" je vrijeme u kojem vozac prestane upravljati motornim vozilom duže od 15 minuta, a obuhvata vrijeme pripremnih i završnih radova na vozilu vrijeme utovara i istovara stvari, vrijeme ulazaka i izlazaka putnika, popravka vozila ili stvari na vozilu, vrijeme cekanja na utovar i istovar stvari, vrijeme cekanja na granicnom prijelazu te prekid ili zabranu prometa zbog vremenskih prilika i drugih uvjeta na cestama;
- d) "**neprekidno upravljanje vozilom**" je vrijeme u kojem vozac nije imao prekid upravljanja vozilom od najmanje 45 minuta;
- e) "**ukupno trajanje upravljanja**" je zbir vremena neprekidnog upravljanja vozilom u toku 24 sata.

Članak 4. (Dnevno vrijeme vožnje)

- (1) Dnevno vrijeme vožnje vozaca ne smije biti duže od devet sati.
- (2) Neprekidno vrijeme upravljanja vozilom može biti najviše cetiri sata i 30 minuta, nakon kojeg vozac mora imati neprekidan odmor u trajanju od najmanje 45 minuta.
- (3) Odmor iz stava (2) ovog Članaka može biti podijeljen na dva ili tri dijela s tim što pojedinacan odmor ne može biti kraci od 15 minuta tokom vožnje od cetiri sata i 30 minuta, tako da ukupno vrijeme vožnje i odmora iznosi pet sati i 15 minuta.
- (4) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog Članaka, dnevno vrijeme vožnje može se produžiti na 10 sati, ali ne više od dva puta u toku jedne sedmice.

Članak 5. (Obaveza zamjene vozaca i upravljanje vecim brojem motornih vozila od strane jednog vozaca)

- (1) Vozac autobusa, teretnog motornog vozila ili skupa vozila cija je najveća dopuštena masa veca od 20 tona, nakon predenih 500 km tokom 24 sata, mora biti zamijenjen drugim vozaczem, i u slučajevima kada tu relaciju prede za manje od devet sati upravljanja vozilom.

(2) Ako vozac tokom 24 sata upravlja vecim brojem motornih vozila, ukupno vrijeme upravljanja predstavlja zbir vremena upravljanja svim tim vozilima.

Članak 6. (**Sedmicno vrijeme vožnje**)

(1) Sedmicno vrijeme vožnje vozaca ne smije biti duže od 56 sati.

(2) Ukupno vrijeme vožnje vozaca, posmatrano u dvije uzastopne sedmice, ne smije biti duže od 90 sati.

Članak 7. (**Odmor vozaca**)

(1) Vozac mora koristiti dnevni i sedmicni odmor.

(2) U toku 24 sata, dnevni odmor vozaca iz stava (1) ovog Članaka iznosi najmanje 11 neprekidnih sati.

(3) Dnevni odmor iz stava (2) ovog Članaka može da se smanji na 9 neprekidnih sati.

(4) Vozac koji je Članak udvojene posade, unutar 30 sati od kraja dnevnog ili sedmicnog odmora, mora koristiti novi dnevni odmor u trajanju od najmanje 9 neprekidnih sati.

Članak 8. (**Sedmicni odmor vozaca**)

(1) U dvije uzastopne sedmice, vozac mora koristiti:

a) puni sedmicni odmor u trajanju od najmanje 45 neprekidnih sati;

b) skraceni sedmicni odmor u trajanju od najmanje 24 neprekidna sata;

c) razlika do 45 sati odmora mora se kompenzirati u neprekidnom odmoru do kraja treće sedmice u odnosu na sedmicu kada se koristi skraceni odmor.

(2) Sedmicni odmor mora se koristiti nakon najviše šest dvadesetctverosatnih (24) perioda od kraja prethodnog sedmicnog odmora.

(3) Svaki odmor korišten kao kompenzirani odmor skracenom sedmicnom odmoru, može se vezati uz naredni odmor u trajanju od najmanje 9 neprekidnih sati.

(4) Ukoliko vozac odmor iz stava (3) ovog Članaka koristi u vozilu, svaki vozac mora imati zaseban ležaj i vozilo mora biti u stanju mirovanja.

(5) Svaki sedmicni odmor koji pada u dvije kalendarske sedmice, može se racunati za svaku sedmicu, ali ne i za obje sedmice.

Članak 9. (**Razlozi odstupanja**)

(1) Vozac može, izuzetno, odstupiti od odredaba Članaka (4), (5), (6) i (7) ovog Pravilnika u slučaju opasnosti, više sile, radi pružanja pomoći ili zbog kvara, onoliko koliko je potrebno da se osigura sigurnost vozila, putnika ili tereta, ili da bi mogao stići do pogodnog stajališta ili cilja svoga putovanja, ali ne duže od 50 km, pod uvjetom da ne dovode u pitanje sigurnost prometa.

(2) Vozac mora na poledini tahograf - listica ili u individualnoj kontrolnoj knjižici navesti vrstu i razlog odstupanja iz stava (1) ovog Članaka.

Članak 10. **(Evidencije)**

(1) Evidenciju svog radnog vremena, prekida vožnje i odmora vozac motornog vozila iz Članaka 2. stav (1) ovog Pravilnika vodi pomocu uredaja - tahografa (u dalnjem tekstu: tahograf) na tahograf-listicu.

(2) Vozac motornog vozila koje nema tvornicki ugraden tahograf, evidenciju svog radnog vremena vodi koristeci individualnu kontrolnu knjižicu.

(3) Dimenzije individualne kontrolne knjižice su 210 mm x 148 mm....

Članak 11. **(Tahograf listic)**

(1) Vozac motornog vozila mora na prednjoj strani tahograf-listica ispravno popuniti tražene podatke, ukoliko u vozilu nije ugraden digitalni tahograf.

(2) Najduže vrijeme zapisa na tahograf-listicu smije biti 24 sata, osim za vozila sa ugradenim digitalnim tahografom.

Članak 12. **(Zamjena motornog vozila)**

Kada vozac motornog vozila mijenja vozilo kojim upravlja, mora u za to predvideno mjesto na tahograf-listicu unijeti podatke predvidene za unos kod zamjene vozila.

Članak 13. **(Kvar na tahografu)**

(1) U slučaju kvara tahografa ili kada iz bilo kojeg drugog razloga nije moguce da tahograf ispravno zapisuje na tahograflisticu, vozac motornog vozila dužan je rukom unijeti na poledini tahograf-listica na predvideno mjesto i na predviđen nacin evidenciju radnog vremena, prekida vožnje i odmora.

(2) Vozac mora u najkracem mogucem vremenu popraviti kvar na tahografu u ovlaštenom servisu.

Članak 14. **(Podaci u individualnoj kontrolnoj knjižici)**

U individualnu kontrolnu knjižicu vozac motornog vozila iz Članaka 2. stav (1) ovog Pravilnika upisuje pregled svoje aktivnosti, vrijeme odmora i prekide vožnje tokom radnog dana.

Članak 15. **(Upis podataka od strane vozaca)**

(1) Vozac, odnosno vozaci (udvojena posada) upisuju u individualnu kontrolnu knjižicu vrijeme odmora u rubrike s predviđenim simbolima odmora i to tokom i na kraju svakog perioda na koje se odmor odnosi (dnevni odmor, ukupno trajanje dnevnog odmora prije pocetka i tokom radnog dana).

(2) Podaci iz individualne kontrolne knjižice moraju se slagati s podacima koji su registrirani na tahograf-listicu.

KONTROLA OSOVINSKOG OPTEREĆENJA, UKUPNE DOPUŠTENE MASE I DIMENZIJA VOZILA

Kontrola osovinskog opterećenja, ukupne dopuštene mase i dimenzija vozila na javnim cestama Federacije BiH je obaveza upravitelja cesta (JP Direkcija cesta FBiH ili nadležnog kantonalnog organa) na osnovu Zakona o cestama Federacije BiH, te JP Direkcija cesta FBiH u cilju zaštite cesta od oštećivanja prekomjernim opterećenjima od strane teretnih vozila obavlja plansku kontrolu vozila pomoću prenosnih osovinskih vaga. Zakonskom regulativom je propisano da se ove aktivnosti rade uz prisustvo predstavnika organa unutrašnjih poslova ili pripadnika Federalne uprave za inspekcijske poslove.

Odredbama članova 127; 128; 129; 203 i 233. Zakona o osnovama sigurnosti prometa na cestama u BiH („Sl. glasnik BiH“ br. 6/06) pripadnici MUP-a imaju nadležnost (obavezu) kontrole tereta na vozilu. Iz navedenog proizilazi da je kontrole gabarita, osovinskog opterećenja i ukupne mase vozila na javnim cestama zajednička obaveza MUP-a, JP Direkcije cesta FBiH i nadležnog kantonalnog organa.

Proces kontrole osovinskog opterećenja, ukupne dopuštene mase i dimenzija vozila se obavlja u skladu sa **Pravilnikom o utvrđivanju uslova za obavljanje izvanrednog prijevoza i visinu naknade za vanrednu upotrebu cesta** i po osnovu **Pravilnika o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uslovima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u saobraćaju na putevima** («Sl. glasnik BiH» br. 23/2007).

Ako se kontrolom iz prethodnog stava utvrdi da masa vozila, njegovo osovinsko opterećenje ili dimenzije prelaze dozvoljene veličine, a prijevoz se obavlja bez odobrenja za izvanredni prijevoz ili opterećenje i dimenzije izvanrednog prijevoza ne odgovaraju veličinama u dozvoli za izvanredni prijevoz, vozilo se isključuje iz prometa, a prijevoznik će, radi izvršenog preopterećenja ceste, za pređeni put platiti iznos utvrđene naknade za izvanredni prijevoz na javnim cestama, kao i troškove kontrole.

Iz prometa se isključuje i vozilo čiji vozač odbije da izvrši kontrolu ukupne mase i osovinskog opterećenja vozila na zahtjev ovlaštenog lica.

Privremeno isključivanje vozila iz prometa mogu vršiti inspektorji javnih cesta ili ovlašteni radnici Ministarstva unutarnjih poslova uz prisustvo predstavnika upravitelja ceste. Isključivanje iz prometa vrši se skidanjem registarskih pločica s vozila kojim je vršen

izvanredni prijevoz bez dozvole ili suprotno uvjetima iz dozvole i oduzimanjem prometne dozvole na zapisnik sačinjen na licu mjesta. Prijevoznik može nastaviti prijevoz nakon što plati upravitelju cesta navedenu naknadu, te kada dobije odobrenje za izizvanredni prijevoz ili uskladi ukupnu masu vozila i njegovo osovinsko opterećenje s propisanim normativima ili uvjetima iz dozvole.

U vrijeme dok je vozilo isključeno iz prometa, prijevoznik se stara o isključenom vozilu i snosi sve posljedice isključenja iz prometa.

Nadzor nad dozvoljenim osovinskim opterećenjem i ukupnom masom nad vozilima koja ulaze na područje Bosne i Hercegovine obavlja se u postupku carinskog nadzora na graničnom prijelazu.

IZVOD IZ PRAVILNIKA O UTVRĐIVANJU USLOVA ZA OBAVLJANJE IZVANREDNOG PRIJEVOZA I VISINU NAKNADE ZA VANREDNU UPOTREBU CESTA

Izvanredni prijevoz na javnoj cesti je prijevoz vozilom ili vozilom sa priključnim vozilom, koje samo ili skupa sa teretom prelazi dozvoljenu ukupnu masu, širinu; visinu, dužinu i osovinsko opterećenje od dozvoljenih iznosa navedenih u Pravilniku o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uslovima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u saobraćaju na putevima («Sl. glasnik BiH» br. 23/2007).

Izvanredni prijevoz je i prijevoz koji prekoračuje masu, dimenzije ili osovinsko opterećenje označene prometnim znakom na cesti na kojoj su zbog stanja ceste ili objekata na cesti ograničeni ukupna masa, dimenzije ili osovinsko opterećenje.

Izvanredni prijevoz se vrši u najpogodnije vrijeme i na najpogodniji način, u ovisnosti od stanja ceste, cestovnih objekata, intenziteta i strukture prometa, vremenskih i drugih uvjeta koji mogu uticati na sigurnost izvanrednog prijevoza i ostalih učesnika u prometu.

Pratnja izvanrednog prijevoza, kao i vozač vozila kojim se vrši izvanredni prijevoz dužni su ukloniti vozilo kojim se vrši izvanredni prijevoz sa kolovoza i omogućiti prolaska vozila ostalih učesnika u prometu, ako za to ima mogućnosti, uвijek kada se neposredno iza izvanrednog prijevoza stvori kolona od pet i više vozila. Izvanredni prijevoz se prekida u slučaju vremenskih nepogoda koje otežavaju promet (jaka kiša, jak vjetar, snježne padavine, magla, poledica i drugo).

Započeti izvanredni prijevoz se prekida ili se njegovo započinjanje odlaže i u slučaju kada je na cesti došlo do prekida ili značajnog otežavanja prometa uslijed rušenja ili većeg oštećenja dijela ceste ili objekta na cesti, većih odrona na cesti ili izliva vode na cestu, nanosa, smetova i lavina, odnosno kada je cesta u takvom tehničkom stanju da se na njoj promet vrši otežano ili je promet u zastoju, odnosno prekidu.

Prilikom svakog prekida izvanrednog prijevoza, vozilo kojim se vrši izvanredni prijevoz, kao i vozila iz pratnje izvanrednog prijevoza moraju biti smješteni van kolovoza ceste.

U ovisnosti od tehničkih i drugih okolnosti, za izvanredni prijevoz se obezbjeđuje stručna pratnja prijevoznika i pratnja pripadnika

policije. Stručna pratnja izvanrednog prijevoza od strane prijevoznika, obavezna je prilikom vršenja svakog izvanrednog prijevoza. **Sastav stručne pratnje prijevoznika utvrđuje se u odobrenju za vršenje izvanrednog prijevoza, a obezbjeđuje je prijevoznik.**

Pratnja pripadnika policije obezbjeđuje se uvijek kada izvanredni prijevoz predstavlja opasnost u prometu, a posebno:

1. Zbog svojstava tereta koji se prevozi (eksploziv, lako zapaljive materije i sl.).

2. Kada dimenzije, odnosno masa vozila koje vrši izvanredni prijevoz, samo ili sa teretom prelaze:

a) širinu od 3 m, odnosno širinu prometne trake ceste kojom se vrši izvanredni prijevoz, b) visinu od 4,40 m, c) dužinu od 20 m, d) masu od 50 tona.

Izvanredni prijevoz vrši se na osnovu odobrenja, kojim se u skladu s propisima koji uređuju javne ceste, sigurnost cestovnog prometa , detaljno određuju uslovi i način vršenja izvanrednog prijevoza, te visina naknade za izvanredni prijevoz.

Odobrenje iz prethodnog stava može se izdati:

- ako je vozilo ili teret konstruktivno nedjeljiv tako da demontažom dijela vozila ili tereta nije moguće smanjiti njegovu masu, dimenzije ili osovinsko opterećenje na nivo najvećih dozvoljenih u propisima ili obilježenim prometnim znakovima na javnoj cesti,
- ako vozilo ili teret od polaska do odredišta nije moguće transportovati željeznicom ili na drugi način ili bi prijevoz drugim načinom prijevoza uzrokovao znatno veće troškove u odnosu na prijevoz javnom cestom,
- ako je pri vršenju izvanrednog prijevoza moguće obezbjediti uslove za sigurno i bezbjedno odvijanje cestovnog prometa.

Za izvanredne prijevoze naručilac ili izvršilac, mora prethodno uskladiti pogodnost izvršenja prijevoza i prijevozne relacije sa Direkcijom cesta Federacije BiH, odnosno nadležnim upraviteljem ceste, te prije početka vršenja prijevoza o prijevozu obavijestiti policiju na telefon 122.

Odobrenje za izvanredni prijevoz koji se obavlja magistralnim cestama izdaje Direkcija cesta Federacije BiH. Odobrenje za izvanredni prijevoz koji se obavlja regionalnim i lokalnim cestama izdaje nadležni kantonalni organ.

Za izdavanje odobrenja za izvanredni prijevoz prijevoznik je dužan podnijeti pismeni zahtjev koji se podnosi na obrascu koji se izdaje od strane upravitelja ceste.

IZVOD IZ ZAKONA O CESTOVNOM PRIJEVOZU FBIH **(„Službene novine FBiH“ br. 28/06)**

Prijevoz je svaki prijevoz putnika ili tereta u cestovnom saobraćaju, odnosno vožnja praznog ili nenatovarenog vozila po javnim i nekategorisanim cestama.

Javni prijevoz je prijevoz koji je pod jednakim uvjetima dostupan svim prevoznicima i korisnicima usluga prijevoza i obavlja se uz naknadu.

Prijevoz za vlastite potrebe je prijevoz koji pravne ili fizičke osobe obavljaju radi zadovoljenja svojih potreba u vezi sa obavljenjem privredne ili druge djelatnosti za koju su registrovani, odnosno za koju imaju rješenje, kao i rent-a-car prijevoz.

Kabotaža je prijevoz putnika ili robe između pojedinih mjesta unutar BiH.

Linijski prijevoz je prijevoz osoba ili tereta, koji se obavlja na određenim linijama po unaprijed utvrđenoj skici puta, voznom redu, utvrđenoji i objavljenoj cijeni i drugim uvjetima prijevoza.

Vanlinijski prijevoz je prijevoz u kojeg se relacija, cijena i drugi uvjeti prijevoza utvrđuju ponaosob za svaki prijevoz.

Iskaznica za vozača je javna isprava kojom se potvrđuje identitet vozača koji može obavljati javni prijevoz.

Licenca vozila je javna isprava kojom se potvrđuje da prijevoznik obavlja prijevoz vozilom koje ispunjava osnovne uslove za vršenje javnog prijevoza propisane ovim zakonom i propisima donesenima na osnovu njega.

Član 5.

Javni prijevoz i prijevoz za vlastite potrebe može se obavljati samo ako su ispunjeni posebni eksploatacijski uslovi za pojedine vrste prijevoza i ako vozilo ili skup vozila kojim se obavlja prijevoz, pored uslova utvrđenih propisima o sigurnosti prijevoza na cestama i drugim propisima, ispunjavaju tehničko-eksploatacijske uvjete.

Javni prijevoz i prijevoz za vlastite potrebe može se obavljati samo ako su ispunjeni posebni eksploatacijski uslovi za pojedine vrste prijevoza i ako vozilo ili skup vozila kojim se obavlja prijevoz, pored uslova utvrđenih Tehničko-eksploatacijski uvjeti propisuju se

posebnim pravilnikom koji donosi federalni ministar prometa i komunikacija. Rješenje o ispunjavanju uvjeta iz stavka 1. ovog članka, na temelju potvrde stanice tehničkog pregleda ili ovjerena kopija mora se nalaziti u vozilu za vrijeme obavljanja prijevoza.

Član 7.

U motornom vozilu kojim se obavlja prijevoz mora se nalaziti putni nalog popunjeno i ovjeren na način propisan posebnim pravilnikom.

Član 8.

Javni prijevoz i prijevoz za osobne potrebe može se obavljati samo ako je na motornom i priključnom vozilu obavljen preventivni tehnički pregled, u skladu s posebnim pravilnikom i ako je pri tome utvrđeno da je vozilo ispravno.

Javni linijski i vanlinijski prijevoz i prijevoz za osobne potrebe može se obavljati samo ako je na vozilu kojim se vrši taj prijevoz izvršen dnevni tehnički pregled i ako je pri tom utvrđeno da je vozilo ispravno.

Član 9.

Motornim vozilom kojim se obavlja prijevoz može upravljati osoba koja ispunjava uslove utvrđene propisima o sigurnosti saobraćaja na cestama.

Osoba iz stava 1. ovog članka mora imati i: najmanje III. stepen stručne spreme za zanimanje - vozač motornog vozila i manje od 65 godina starosti.

II - JAVNI PRIJEVOZ

Član 11.

Javni prijevoz može se obavljati kao prijevoz u linijskom i vanlinijskom cestovnom prijevozu. Javni prijevoz mogu obavljati pravne osobe registrirane za obavljanje te djelatnosti. Javni prijevoz može obavljati fizička osoba koja ima rješenje za obavljanje tog prijevoza.

Prijevoznik može vršiti javni prijevoz, ako pored uslova utvrđenih posebnim propisima posjeduje licencu za prijevoznika za: linijski prijevoz putnika, vanlinijski prijevoz putnika, prijevoz tereta, i taksi prijevoz.

II – 1. JAVNI PRIJEVOZ PUTNIKA

Član 19.

Javni prijevoz putnika u cestovnom prijevozu može se organizirati kao javni linijski i javni vanlinijski prijevoz putnika.

II – 1.1. Javni linijski prijevoz putnika

Član 22.

Javni prijevoz putnika u linijskom cestovnom prijevozu može se obavljati na međunarodnim, međuentitetskim, federalnim, kantonalnim, gradskim i općinskim linijama.

Član 23.

Prijevoz putnika u linijskom cestovnom prijevozu može se obavljati samo na osnovu i u skladu sa registriranim voznim redom, odnosno s izdatom dozvolom za prijevoz.

Član 28.

Cjenovnik za određenu liniju mora biti ovjeren i potpisani od prijevoznika čiji se identični primjeri moraju nalaziti u autobusu koji saobraća na toj liniji, autobuskoj stanici i turističkoj agenciji kojoj je povjerena prodaja karata.

II – 1.2. Javni vanlinijski prijevoz putnika

Član 34.

Javni prijevoz putnika u vanlinijskom cestovnom prijevozu je prijevoz za koji se relacija, cijena prijevoza, visina naknade za usluge obavljene za potrebe putnika koji se prevoze i drugi uvjeti prijevoza utvrđuju pismenim ugovorom između prijevoznika, odnosno fizičke osobe koja obavlja javni prijevoz i naručitelja prijevoza, ako drugim propisom nije drugačije uređeno

II – 2. JAVNI PRIJEVOZ TERETA

Član 43.

Javni prijevoz tereta u cestovnom prijevozu može se organizirati kao linijski i vanlinijski prijevoz.

II – 2.1. Javni linijski prijevoz tereta

Član 46.

Linijski prijevoz tereta obavlja se na osnovu dozvole, po registriranom voznom redu, a cijena i drugi uslovi prijevoza su unaprijed utvrđeni na osnovu cjenovnika.

II – 2.2. Javni vanlinijski prijevoz tereta

Član 49.

Vanlinijski prijevoz tereta je prijevoz tereta za koji se relacija, cijena prijevoza i drugi uvjeti utvrđuju ugovorom između prijevoznika i naručitelja prijevoza.

III - PRIJEVOZ ZA VLASTITE POTREBE

Član 52.

Prijevoz za vlastite potrebe mogu obavljati pravne ili fizičke osobe pod uslovima propisanim ovim zakonom. Prijevoz za vlastite potrebe može se obavljati kao prijevoz tereta, koji vrše pravne osobe radi zadovoljenja svojih proizvodnih ili uslužnih potreba u sklopu djelatnosti upisanih u sudski registar i kao prijevoz osoba koje su u radnom odnosu kod iste i druge osobe u vezi s obavljanjem poslova iz te djelatnosti. Prijevoz za vlastite potrebe može se obavljati vlastitim motornim vozilom ili iznajmljenim putničkim vozilom (rent-a-car).

Član 55.

U motornom vozilu kojim se obavlja prijevoz za vlastite potrebe mora se nalaziti rješenje za obavljanje tog prijevoza. U teretnom motornom vozilu najveće dopuštene mase preko 3.500 kg, kojim se obavlja prijevoz tereta, mora se nalaziti tovarni list.

IZVOD IZ PRAVILNIKA O CEMT MULTILATERALNIM

DOZVOLAMA

(„Službeni glasnik BiH „ br. 35/02 i 79/09)

"CEMT" je Konferencija evropskih ministara transporta, koja određuje kvotu i uslove korištenja CEMT dozvola.

"CEMT dozvola" je multilateralna dozvola na osnovu koje prijevoznik ima pravo obavljati međunarodni cestovni prijevoz tereta između država članica CEMT, u tranzitu preko njihovih teritorija.

Dozvole ne vrijede za prijevoz između članica CEMT i trećih država.

Ako se roba prevozi preko zemlje članice CEMT gdje je upotreba CEMT dozvola ograničena, kroz pomenute zemlje moguće je proći i bilateralnom dozvolom (**Bilateralna dozvola**) je dozvola na osnovu koje prijevoznik ima pravo obavljati jednu vožnju u odlasku i jednu vožnju u povratku, između dvije države i čija se kvota određuje bilateralnim sporazumima).

Član 3.

Raspodjelu bilateralnih i CEMT dozvola obavlja Ministarstvo komunikacija i prometa BiH.

Postoje godišnje dozvole u zelenoj boji koje vrijede za tu kalendarsku godinu i kratkoročne dozvole žute boje koje vrijede 30 dana.

Član 16.

Kriterijumi za raspodjelu dozvola

(1) Kriterijumi za raspodjelu CEMT dozvola uređeni su pravilima CEMT-a i ovim pravilnikom.

(2) Ministarstvo u postupku raspodjele CEMT dozvola uvažava slijedeće kriterijume:

- a) da je prevozniku osnovna djelatnost obavljanje međunarodnog prevoza tereta;
- b) da je prevoznik uspješno koristio CEMT dozvolu u prethodnoj godini, što se dokazuje izvještajima o korišćenju dozvole;
- c) da prevoznik raspolaže licenciranim vučnim i priključnim vozilima koja nisu namijenjena za prevoz nafte i naftnih derivata;

- d) da prevoznik raspolaže vozilima preko 12 tona nosivosti ili skupom vozila većim od 16 tona nosivosti, pri čemu vučno vozilo ne može imati manje od 10 tona nosivosti, i kvalitetom koji je u skladu sa aktima CEMT-a;
- e) da je prevoznik izmirio sve poreske obaveze;
- f) da je prevoznik izmirio penzijsko-invalidsko osiguranje za sve zaposlene;
- g) da protiv prevoznika nisu izrečene mjere zabrane utvrđene Zakonom, ovim pravilnikom i drugim propisima;
- h) da je prevoznik dostavljao pravilno popunjene izvještaje o korištenju CEMT dozvola u roku od 20 dana po isteku kalendarskog mjeseca za prethodni mjesec.

Korištenje dozvola

Član 21.

CEMT dozvola se može koristiti istovremeno samo za jedno vozilo i mora se nalaziti u vozilu svo vrijeme trajanja prijevoza.

Naziv prijevoznika koji je upisan u CEMT dozvolu mora odgovarati nazivu prijevoznika upisanog u saobraćajnoj dozvoli vozila i licenci izdatoj za to vozilo i tog prijevoznika.

Korisnik dozvole mora svaku vožnju upisati u dnevnik putovanja u skladu sa pravilima CEMT.

Dnevnik putovanja glasi na ime prijevoznika koji koristi dozvolu i nije prenosiv.

Dnevnik se mora nalaziti u vozilu skupa sa odgovarajućom CEMT dozvolom i potvrdom o "zelenom" ili "zelenijem i sigurnom" ili "EKO-3" vozilu.

Popis obavljenih prijevoza mora biti urađen hronološki, sa tačno upisanim datumom kako za prazne tako i za pune vožnje.

Prijevoznik je dužan navedene dokumente, na zahtjev, pokazati kontrolnim organima država.

Član 23.

CEMT dozvola ne važi, ukoliko na njoj nisu upisani slijedeći podaci:

- naziv i puna adresa prijevoznika koji dozvolu koristi;

- potpis i pečat organa koji je dozvolu izdao;
- datum izdavanja CEMT dozvole;
- datum prestanka važnost CEMT dozvole.

CEMT dozvola ne važi bez pravilno popunjenoj dnevniku putovanja i potvrde o "zelenom" ili "zelenijem i sigurnom" ili "EKO-3" vozilu.

IZVOD IZ PRAVILNIKA O REGISTRACIJI VOZILA

Motorna i priključna vozila koja učestvuju u saobraćaju na putu moraju biti registrirana, o čemu se vodi evidencija, u skladu s odgovarajućim zakonom o centralnoj evidenciji i razmjeni podataka.

Vozilo se registrira upisom registarske oznake i određenih podataka o vozilu, vlasniku vozila i nosiocu potvrde o registraciji u evidenciju o registriranim vozilima, te izdavanjem odgovarajućih isprava za vozilo, registarskih tablica i stikera naljepnice.

Vozilo se registrira na ime / naziv vlasnika vozila.

Pod ispravama o vozilu, podrazumijevaju se isprava o vlasništvu i registriranju vozila (u dalnjem tekstu: saobraćajna dozvola), potvrda o vlasništvu vozila i potvrda o registriranju.

Potvrda o vlasništvu vozila i potvrda o registraciji se izdaje na ime vlasnika vozila.

Stupanjem na snagu novog Pravilnika o registrovanju vozila, vlasnici vozila ne moraju mijenjati postojeće tablice osim u slučajevima promjene vlasništva nad vozilom.

Jedna od najvažnijih novosti je izdavanje potvrda o vlasništvu vozila, potvrde o registraciji vozila i stiker naljepnica. Potvrda o vlasništvu vozila ili vlasnička knjižica je dokument kojim se povećava sigurnost cjelokupnog procesa registracije. Njom se smanjuje mogućnost zloupotrebe ili krađe vozila.

Predviđeno je da se za sva vozila pri redovnoj registraciji izdaju potvrde o vlasništvu, pa bi tako u roku od godinu dana sva vozila trebala imati taj dokument. Bez njega neće biti moguća promjena vlasništva nad vozilom. Potvrda o registraciji se uvodi umjesto dosadašnje saobraćajne dozvole, koja ostaje u upotrebi i zamjenjuje se potvrdom o registraciji nakon popunjavanja svih slobodnih polja za produženje registracije u saobraćajnoj dozvoli.

Stiker naljepnica je znak kojim se označava rok važnosti registracija vozila, koji izdaje nadležno tijelo sa rokom važnosti od godinu dana.

Postavlja se na prednja vjetrobranska stakla sa unutrašnje strane u gornjem desnom uglu za putnička vozila ili u donjem desnom uglu za teretna vozila.

U slučaju promjene bilo kojeg ličnog podatka navedenog u potvrdi o vlasništvu vozila, potvrđi o registraciji ili saobraćajnoj dozvoli ranije izdate tablice bez međunarodne oznake BiH vrćaju se nadležnom tijelu, a izdaju se registrarske tablice sa međunarodnom oznakom BiH. Nove tablice će važiti i pratiti vozilo bez obzira na buduću promjenu vlasništva.

Na novim tablicama su ispisani brojevi i slova A, E, J, K , M , O i T s međunarodnom oznakom BiH i plavim poljem u lijevom dijelu tablice.

Cijena dokumenata za registraciju vozila

Cijene obrazaca dokumenata za registraciju vozila su:

- a) Potvrda o vlasništvu vozila - 5 KM
- b) Potvrda o registriranju - 5 KM
- c) Stiker naljepnica - 5 KM

Naknada za korištenje registarskih pločica

Naknade za korištenje registarskih pločica su:

- a) Registarske pločice sa međunarodnom oznakom BiH za motorna vozila - 20 KM
- b) Registarske pločice sa međunarodnom oznakom BiH za priključna vozila, motocikle i bicikle sa motorom - 10 KM
- c) Za izgubljene, uništene i nestale pločice za par - 40 KM
- d) Za izgubljene, uništene i nestale pločice za priključna vozila, motocikle i bicikle sa motorom, za jedan komad - 20 KM

KORISNE INFORMACIJE ZA VOZAČE

Zabrana kretanja teretnih vozila :

HRVATSKA

Za vozila preko 7,5 t i dužine 14 m na cestama:

- D8 Bakar – Senj – Zadar – Split – Dubrovnik
- D9 Metković – Opuzen
- D21 Kaštel – Buje – Kanfanar
- D23 Žuta Lokva – Senj
- D39 Šestanovac – Brela
- D53 Slavonski Brod – raskršće sa županijskom cestom Ž4207
- D66 Opatija – Pula
- D200 Buje – Plovanija
- D300 Umag – Buje
- Ž5002 Novigrad – Poreč – Vrsar
- prilaz trajektnoj luci Split i Zadar.

Tokom cijelog ljeta navedenim danima:

- na Veliki petak i dan uoči praznika od 15:00 - 23:00
- na zadnji dan praznika od 14:00 do 23:00
- ako je praznik ili zadnji dan praznika u petak ili subotu zabrana u nedelju od 12:00 do 23:00
ako je praznik u nedelju ili ponedeljak zabrana je u petak od 15:00 do 23:00

Na cesti D2 od GP Zavrč do Varaždina važi zabrana svake nedelje od 6:00 do 22:00.

Dodatne zabrane u turističkoj sezoni 2010 (od 19.6. - 25. 9.) na svim pomenutim cestama :

svake subote od 4:00 do 14:00

svake nedelje od 12:00 do 23:00

SLOVENIJA

-Svake nedelje ili za državni praznik

08.00-21.00

- Od zadnjeg petka u junu do kraja prve sedmice u septembru

Svake subote 08.00-13.00

Svake nedelje 08.00-21.00

Dodatno u turističkoj sezoni na cestama

A1 Ljubljana - Koper; R409, G102 i R208: Ljubljana - Logatec - Razdrto - Klanec, Aver - Rižana - Srmin i Crni Kal - Aver;

H5 Škofije - Koper, G111 Koper - MP Sečovlje, R406 Škofije - Dekani, R741 Dekani - Lukša Koper;

G11 Koper - Šmarje - GP Dragonja;

G6 Postojna - Ilirska Bistrica - GP Jelšane.

Subotom 06.00-16.00 Nedeljom (državnim praznikom) 08.00-22.00

CRNA GORA

za teretna vozila do 5t

zabrana u julu i augustu na sljedećim cestama:

Petrovac-Virpazar,

Bioće-Kolasin,

Podgorica-Budva i

Bar-Petrovac:

petkom od 15.00 do 20.00 sati

subotom od 6.00 do 9.00 i od 17.00 do 20.00

nedeljom od 6.00 do 9.00 i od 15.00 do 20.00

EKO TAKSA: Od 1. februara 2010. godine, cijene eko taksi su sljedeće:

- autobusi godišnja 50 €; i
- manja teretna vozila 80 € godišnja

Za kamione od 3,5 do 12 tona godišnja (100 €), mjeseca (20 €), sedmična (8 €) i dnevna taksa (2 €)

Za teretna vozila preko 12 tona godišnja (150 €), mjeseca (30 €), sedmična (12 €) i dnevna taksa (3€).

SRBIJA

Nema zabrana za kretanje teretnih vozila

Od 11. decembra 2009. godine na snazi je novi Zakon o bezbjednosti saobraćaja. Kazne za prekršaje su povećane, uključuju i mjere zatvorske kazne i više se neće naplaćivati na licu mjesta.

INFORMACIJE

- **BH Telecom** **1182**
- **HT Mostar** **1188**
- **Telecom Srpske** **1185**

BIRO ZELENE KARTE 033/213 674